

ՀՐԱՄԱՆ ԳՅՈՒՂԻ ԹԱԼԵՐՆԱ

ՀԱՅ ՀՊ ՓՔ-ԾՂ ՀՈՇԴ

ከል ከምኩራል ዓንደብርሃን ወልደገኬለ ጉዳም ተጠፊለን ይተለማቸትን ጥንበኑ
ዘመኑታዎች ቅዱ እና፡፡ ታሪክ ስውራና ከም ብምስከ እባት በዚህ ፊነግነሽን ይገኘና
እዋናትን ወካናት ስላት ከበታ መርከብ ደይ ቅልሉ በምዝገል እብ ባሻረ የተ
በምጥኩል ከበት ፊብሔም በነበሩ ቅኑዕስ ቅልሉ ተከልየም እብ መንገዶ ከድግኝትን ጥልመትን
ከም ካሳባት ስነዕት ታሪክ ሙረጋገዢ ደይ ቅረብ እዋን ተርእቶ እና፡፡ ዓንደብርሃን ይጠ
ቀደ ከበተም ብመፈሻ ደይ ቅረብ እዋን በሌሎች ቀጥን መገምን እና፡፡

ለዚ የዕለድ እና ተራጭ ዓንደብርሃን በዚ እርከሰት በመረዳከል ምክንያት ዓይነት
አዘገው ተበኩሉ ከላው ጽልቻቸ ስሜበቸ ነት እባ እርተሬ ከላው ፊያል ዓቅማን ስብ
በምስክርናዚች፣ ገለ ቁጥርማት ገለ ይጀምማት ገለ ይመግባት ማንስትራት ኮናንተ ዓይ 2030
ርእዳ በዚ እና ሌቦ ሌቦ ሁሉ እርተሬ ተቋይ ከዚ በአልሙ ከላው በዚያ
ከደረሰት ይጠየን ዓይ ዓጋድ እጥቶች ተመስቻትን መረዳው ስለ ባተባባስ እያለ፡ እታ ቅንዱቱ
ቋል ዓይ እና ተራጭ ዓጥዎች እያለ፡ ዓይ ንዑስ ስለዘመኑዎቹ እና ተራጭ እለሁ
እስከ፡፡

ነዚ ከዕስታ ብሔራዊ ሪል ዋጋማ ከዕስን ጉምባባር እብ ዓይነት ሆኖች ሊያጠኗምን
በጥወቻባን እብ ብተፈላለም ደረ መሬከበ ብዘመንን ማስበራቅ ማረዳቻቻን
በጥወቻኝና ግፍሰድ ደማ እብዚ በደምን አቆጋጥቷን ስማእታቸና ብመገኘ መዓልቲ
ነጋነት አጋጣሚ በጥጥቃም በዘመን ብንበዕ ከዕስ ፈለጥዋ አዲናዊ መግለጫቻን
ትስፋስትን የካይድ እሉ::

ዓንደብርሃን አበት ቤተሰላም ገዢ አጭር የበኩል እውቅ እርታና ከስለፍ በግድ
ቀንዳ ሪቂዴታ እኔ ከተር አድልዋ አብ ሰዕላ ያለም እውቅዴውያን በከየድ ቤተሰላ
አስከአካዕስ ወጣኑ ስይተናምን ምክን አበት ምስተም ሲደ ይች ሰበደት በኩነት ዓይነዎ
ተኩለይን ሰለመን ገብረማርያምን በከየድ ቀለ ምልልስ ገልጻዋ አለ፡፡ ቁሳል ይጋግ የበኩል
ማና መሙም ቤተሰላም ከመደ እየ አሉም ምስ አተተዋ፡ ማና ወደ ቀልል ይአ እንታይ
መሙም ንገ አለዋ፡ በይኬ ወጣኑን ጥምጥትን ዓምኑን ዕርቃን ከመደ አበል መሙም
ከኩለይን እሉ መሆሎዱም፡፡

ለ የሰኞች እንዳከፍልነት አብ መስከተት ተለጻቸውን ፊል አስከአከላቸው ማለት ይርሱ
ኩሎይድ ቦታዎስ የለም እማርካዊ በጽግናቶች ጥለስ የደቂቸውን ከሳይ በእጣዎም ሲጠናም
አብ ይረዳ ወጥ እበዳቃም፡፡ በስዝኬዕስ ያማ አብ ከተማ መንገዶች በቅዱ የሰባዕስ አብ

መስክ አማርኛ ሌሎች በዚህ ዕንዱት አውራድ፡፡ ቅድሚ እና ጉዳይ ድጋግጣ ከልተ ወርሃ
ይገባር ፊደል ዘለም መንሰበያ ስፖርታዊ ገያ እንዲከየደ እንከላው በከልተ ዘዴቅ በጥቃት
ተቀኑ ቅድሚ፡፡ እና ከምሮ ተርእም እብ አማርኛ ዝግጁነት አውራድ አይከናን፡፡ ይህ
ዘለም ፖስት የገዢነት እና (BLACK LIFE MATTERS) በዚ ወርሃቷት በምልሽ
በዚህ የገዢነት ስልፍታት ይገባር እና፡፡

በአቶ ድጋግጣ ዓንደበሆነን ሁይዎችን ከበኩን ከብ ከምሮ ከድኑን እብ በረታዊ ቅልል
ምስክር፡ እብ ማረዳ ድጋግጣ በበኩቱ ከግብረል ነበር በስራ ከፈጥት ወካል ሁዝባዊ ዓንደበሆነ
አምባይድር ማረዳ እርቻን እብ እርዳ ከኩውን በቁዱ፡፡ በዚ እብላ ድጋግጣ ምሳሌ
ሻጋትን ዓጋግጣን የገዢ ተሳታፊትን ዘዴቅ መከራንን ደርማያቻቸትን ጥወም
መግባን ከልካት እብ ቤንጻልካ ነደናት ምናዬ ምባልንን ጥወም ምርመራ ይመሰለም
ይኩውን፡ ጥወም ወይ ዘዴቅ ባባግል የገዢዋ ከይከናለሁ፡ ጥራለውን ወሸጠውን ከብ
ናትኩ እና፡፡ ስለሆነ ድጋግጣ ዓንደበሆነን ጥራለዋ ከብር የገዢ ከከልው እብ ስወራ
ተስክር፡ በወሸጠውን ጥራለደንት አስቀድን ባባግል ተጠቂሙት ማረዳ ሲባሩ እስተማው ማረዳ
አስተማቁኑ ጥገናበሰለ ዘለም ከከልድ በርከብ ለለ፡፡

ዓንደበሆነን ከብ ቅድሚያ ከሳሽ ስልሳይ ገባ ሁ.ግንባር እብ ማእከለው ገማማለ ተመርክ
ከሳሽ 2008 መልካም፡ ጥራለደንት አስቀድን ሁ.ግንባርን መንግዶትን ከተማበር በንቀ ስብ
እና፡፡ በፍላይ እብ ሰማንያቻቸት ጥመርሱነት እርቻለውያን እብ ሰሜን አማርካን እርዳን
እብ መጀመርቷ ከልተ ሆኖ ድጋግጣ ዓይ ይ15 ይ16 ወንቃስቻዎን ምእናርን ምስተዋህድ
አንድር ከዘም ከለም እትረና በተቋሙሙን ወሰኔ መረከነት ቅጥቡት፣ ደንብዎ
ገተማኑትን ስብ እና፡፡ እና ከሉ ዓመታት ከም አቀፍ አገልግሎ መረከነትን ወደበኩን ከም
ዘይሁደን ከመይ እሉ እና ስዕስ እብ 1994 ብተመርክት መረከነት ዕልዋን ጥልመትን
ፈጸማ በብል ለለ፡፡ የገዢ ወሸጠውን መረከነት መልካም፡ ወሰኔን አተማባር ከይኑ ከሳሽ
በደገናት ዓይ ወሸጠውያን ተካለት ብተዓደገነ ከይሁደን ይኩ?

ዓንደበሆነን አፍር ከይበለ በሆዳበ ተምህርትን ያኙበርለቱ አስመራን መግለጫ ምሆነ
ቻይኩ ዓንደበሆነን እብ ያኙበርለቸ አስመራ የከል በኋህ እና፡፡ የገዢ ጥራለደንት
የኙበርለቱ አስመራ እብ አስበራ እብ ወሸጠው እና ያኙበርለቱ በተፈጥረ እንቀናቀ
እብ መውቆልታ ድጋግጣ ከባዕ ያኙበርለቱ ተስረት እብ ከል መደብ ከሳሽ በተገበረ ከሉ
ሁበኩን እቶም እብና ያኙበርለቱ አስበራ በፈልጥ እና፡፡

የሽ ብተኩለ ለባግኩይኩለው ከባግል አዘራርባ እብ ስብረተሰቦና እሉ፡፡ ዓንደበሆነን
ከምኑ እስመሰለ ቤሸማት በሆዳበ አስመራ ያኙበርለቱ በዘርማው እማቅ ወረ ከብ አቀ
በረከቀ እና፡፡ አስመራ ያኙበርለቱ ተዓዳዋ ይረዳ ተምህርቱ እብ እርቻ ጉዳስዎት

**ተመለሰ እንዳተባሱ ገዢዎች የሰጠኝ ተይዞታን እብ ቅድመ ከፌርማ እንከላና
ከም’ዎ አስፈላጊ እና::**

እኔ አዲ ክብጥም እብ መሸመርታ ስብዓት ቅድሚያ ቅድመ-ፍንስርልተን ያነበርሰለትን
ዘነበሩ ወጪዎት ቅድሚያ እና:: መ-ባባሳት-አግጣ እብዚ ያነበርሰለት በአቶው ዘነበሩ ቅድሚያ
ደካሪ ዓይ ምምናይ ከፍል ድንጋጌ እግዢማንኛን ለሰላ 90 ነጥቦ ማምገኑ ቅድሚያ ወነት
ናይ ያነበርሰለት በዝበሩ በሰንታ ፍጻልያ ባኩለጥ ይኖግል እብ ዓመት 40
ቅድሚያ ይቀበሉ ነይሩን፣ እብ ማረኞን ገመወዳእታ ማለ 80 ሰባት እብ 1971 ተቀብለን::
በመሰረት ዓይ አስመራ ያነበርሰለት ይዘክለም ቅድመ-ፍንስርልተ ተግባራ ከብ 9 ክሳብ
12 ከፍል በሰላለት ዓመት ክምህው-ዶና ተሸና ዓብ ያነበርሰለት ይአቶው ንይርም:: ገለ
ወጪዎት ይጠና ከብ አዲስ አበባ ያነበርሰለት ተምህርቃም አቋርጋም ነመሻውን ይአቶው.
ነይርም:: ከብ 1975 እቡ ያነበርሰለት ከብ ሰላለት ማረጋገጫ አይበባክ ቅድሚያ ይከተል
ነይሩ:: ነውሃብ በዝበሩ ተምህርቱ ይጠና እብ ሰላለት ዓው-ዶ(ድጋርትመንት) ከብ 15
አይበባክ ዓይነት ተምህርቱ ይውሃብ ነይሩ:: ዓመታዊ ይጠና አስታት 20 ነገኑ ሰባት
በቀናሽ ይጠና ይሞረቁ ንይርም::

እብ ለመወዳእታ 1974 ስርዓት ያርን ሰላጥን ምስ ሲሆን ያነበርሰለት ተግባሩ አካል ዓይ
አዲስ አበባ ያነበርሰለት ንይሩ:: ይከተል 1975 አዲ ዓው-ዶ ስነ-አርባ ተወስኗው እብቱ ከባቢ
የኋገና እናበሩ ያነበርሰለት በተ ሂሳብ ነገንቱ አስታት አዲ ስሳ ቅድሚያ ተራስ
ዘቀበል እንተኩለን እቶም ነበባክ ቅድሚያ እንታይ እቶም ከኩኑ:: ክምቱ አቀናው
ዘመቀበለው በዝበሩ ዓይነት ዓው-ዶ ተምህርቱ አርበበት ተራስ ለየን:: ምስ ዓግሙ ህንጻ
ሟርፍ ከም ስከምና፣ ምህንድስና፣ ይለም፣ ስነ-ባከራዊ ከልአት ዓገር ቅድሚያ ዓው-ዶ
ቻምህርቱ ከሁልው ሰላዘበበው ከለ ይጠና እብቱ ወጪ ያነበርሰለት አስመራ ከተተገበር
አገር እና ንይሩ::

ሰላዘ በበባክ ቅድሚያን እብዚ ተምህርትን እንዳከየድ እና መሻኑ:: ዓመታዊ
የኋገና አስታት 20,000 ቅድሚያ ዓይ ክልከይ ይረዳ ተምህርቃም ይው-ድና ንይርም::
እንተደና አስመራ ያነበርሰለት በተ ሂሳብ ነገንቱ አስታት አዲ ስሳ ቅድሚያ ተራስ
ዘቀበል እንተኩለን እቶም ነበባክ ቅድሚያ እንታይ እቶም ከኩኑ:: ክምቱ አቀናው
ዘመቀበለው በዝበሩ ዓይነት ዓው-ዶ ተምህርቱ አርበበት ተራስ ለየን:: ምስ ዓግሙ ህንጻ
ሟርፍ ከም ስከምና፣ ምህንድስና፣ ይለም፣ ስነ-ባከራዊ ከልአት ዓገር ቅድሚያ ዓው-ዶ
ቻምህርቱ ከሁልው ሰላዘበበው ከለ ይጠና እብቱ ወጪ ያነበርሰለት አስመራ ከተተገበር
አገር እና ንይሩ::

ሰላዘ በበባክ ቅድሚያን እብዚ ተምህርትን ከአሁ ቤትኩል በመንገድ ከለምት
ከኩዎን ተወስኑ:: በዚ ይጠና ከለም ስርባ እብ ቀመልማለ:: ከለም ማስበራዊ ሰነድልዎት
እብ ዓዲ ቅድሚያ ከለም ምስ በአሁን እብ ቀመልማለ:: ከለም ጥናና እብ አይታ
ሆነታቸል አስመራ፣ እንሰተተዋጥ ስይንስ ተከናሎምንን እብ ማይ ነፍጋ፣ ከለም ዓይ
አካይ መስፈርቶችን ለጠራ ከምኑውን ይጋርተሙንት ዓይ እንዲሸን እብ
አስመራ ያነበርሰለት መንእስቶ ቅድሚያ ሰራተኞች ሰራተኞች ተምህርቱ ገዢታትን ተያግሙ^{ስለ’ዎ እና በው-ድና ዓው-ዶ}
ሁንጻ ሟርፍ ከጥምት ዓይ ተምህርቱ ዕድል ተዘጋጀ ሰራተኞች የጋድያ ይጠና ዓው-ዶ
ቻምህርቱን ቅድሚያን ተስርአ በዝበሩ ያነበርሰለት ተግባራ ይጠና ዓው-ዶ እና በው-ድና ዓው-ዶ
ቻምህርቱን ቅድሚያን ተስርአ በዝበሩ ያነበርሰለት ተግባራ ይጠና ዓው-ዶ? እና
ሁንጻ ተምህርቱ ይጠና ዓው-ዶ ወይም በተ ተምህርቱ ? እብዚ እዋን ይጠና ከብ ቅድሚያ ይጠና

አለች ተደ ማስተርስ ትምህርን እብ ከለጀ አከምና አይታ ይጠን ጥሩ ላይ ስጥልዎችን
ትምህርቱ ይመሱ እለሁ

አዲ አብ አርተር ያረዳ ትምህር፤ እንዳ ጥበቃ ይች ተከይድ ሆኖ ተሰስ እንዳንፈልፍል?
ቁድር አብደት ትምህር፤ በዚህ ተማኑዎን ከዚ ጥሩ የዚ ጥሩ በቀናዎን ዓይነትን
እንዳኖር ይከይድ እለ፡፡ እብዚ ቅዱ አዋን ጥራዙ እብ ሆኖ ይበባዎ ቅዱዎ ባክርን ሆኖ
ሁሉ ባርካት ልቦለ እርባኑ የዚ ማእከለዎን ከልሳይን ያረዳን እስከዎን በጥ ትምህርታን
ይህንስ እለዋ፡፡ ወሰ እብ ከል ጥን ከል ከንበጽሬ በግብጽ በፊዴኩ ማስተ እያከነን፡፡
አርተር ፖስና ማእከል ሲ-ፍልጻትን ተከናወደኛን ከት-ከውን እኔ የዚ ቅዱ እየ፡፡ ሰላዕ
ከል ነው ይመ እብ ከንዳ በዚህ ጥቦኑ ከንበጽ በስልክ እና

በግንጻር አተማዎች ዓንደብርሃን መውዳከታ የብሉን፡ ታናልባት ከበት ምስቀል ከለ
አማካይ ሰከርን ጥቅም ይሞን ፍጤ አንገል ቅንቃት ፊጥርል ከይከውን እኔ አብ ወጪ
እኩጣት እንዲተካይ እተው ወጪ ከብዕስ አመታት ከህበ ይኩል እና፡ ስለምንታደ
እኔ ዘመን እርተራ ሲማቅ ነገሮች በተምኑየለ፡፡ ትማላ ትማላ በህብረዋ ግንባርን ሁዝብ
እርተራን ይሞከሩ ከም በይዘጋጀ ሌሚ እንታይ ለክቡር ከም ሰጥቶ ግልጠጥ ግልጠጥ
ከብል ከለ? እኔ ሂዕስ በህብረዋ ግንባርን መንግስት እርተራን ተረድግንት አስያስን
ዘተዋወጣ ተለፍነት ማስ በተከተት ማስወያንን ዓለምለኩዎች ወደባጥን በቀልሉ ከሱኩብ
እኩልን ከፈተለኩ እኩል ያለው ፍጤ ሁዝብ እርተራ ከይደልፋ መልሬወያንን ከም ከ ከል
ሁዝብና ከብ ማኑ ገዢዎችን በሰርአው ከለው ወደት ዓንደብርሃንን ሂይለ መንቀርብን
በዚ ወገኙ ተገዢ እኩል ለገዢ ተተቋለለን ወላማን እኩ ምንጥ ይርከኑ፡፡

የንደበርኑ በኩል መንግስት እርተራ ገረባና ማርን ሁለን አገበድ መደበት፤ ገዢውን
አበት ምስ መንግስት አሰርአለ በነበረ ዘመንችን አገልግሎት በነበረን ከም መደበት ማረጋገጥ
እገልግሎትን ፍይ ተማሪው ከረምታዊ ምእቶትን ሂሳብ ማምጣል እኔ እናም መደበት ከም
እንዲሁ ሲደረበትን ገብዕላማን ሆኖሙ እዝሙና አዘነትን መንእሰያት ገልጋዕቶም በተባባል
ይኔ ከገልጻን ካነክናስምን ይርሱ እስከ

ከረምታዊ ማእተት መንእሰያት ተማኑር እብ ከባሌ ዘመን ውስጥ አተከለተ
በምትከለን ካልእ ገዢበት ከአግባብ በኩል መደበት በስላሳል፡ በካድ ስነዚ ፍይሳ
ተመክሮ ከጥርጹል እብቱ ስራውን ገለ ወጪዎች ከፍለት ስለዝዋዕዱም ታጥርዎችም
መዳከናቶምን በአግባብ እየ፡፡ በሂሳር ይረዳ ከረከ እንከለው ይሙ እብ ምግራብን ምልማዕን
ሂሳር እበርከተለም ይገባኝ፡፡ በቀጽለ ይሙ ምስ ስይሬውም እስዔ፡፡

እርተሬ ማኅድ ነገዴች ከበ እተረጋግጧ 29 ዓመታ አብዛኛ አላለ፡ በተማሪው ግን እኩ ማር
ዘከለኝ 20 ዓመታት ከም ማር ከተቀዳደሩ ልምዓታዊ መደባቻ በተበለ ከተሰለሰል
ዘኩለል የዋህዱ እይነበትን፡ ከምቱ ፊደ እሁዱ ሰራዊት አብ ፊደ ፊደ ልምዓት በታ አበለ
“ተማለ የዘ ምስና እይነበትን፣ አይ ግን ምስና እለም፣ በዘ አይ ምስና እለም ሰርአት
ንእርተሬ ከንቀረሬ እየ” እሉ፡ እቶም እርተሬ 29 ዓመታት እንተደ ጽሑ በዘበ
በከፈ ተማለ የዘ ምስና እይነበር መልስ ጽዕታዊም እየ፡ ግንኩ አብዛኛ በይተስር ካንቃት

እናወጪ ከነወቃ በይከናል ዓበደ፡ ስርሃት ተስረዳም እየምህን እብ ከም እርተሮ አድሽ ፍርድ
አገል ከይተኩለት ወራርን ዓለማዊ ከቦባን በንግድ ይተረጥ እተን ዓመታት በቅጽሬ አያል
ቀጠባ ሆለዎን ፍርድ እብ ምድሮታት ወርሃ በይመልክ ጥሩ በሰንከ ከናት ቁጠበኑን
ሪማድማዕ ከብል ታዕዛዝ አለኝ፡

እርተሮ ስለ በለሳ መረጃዎችን ያልፈም ህጻዊን ነው ከለ በይሆታት ስፋራ በየወቃት ወሻለ
አን፡ እሁ ደጂ ፍርድ አገልግሎት በማብረት ስለ በተስረዳለ እየ፡፡ ፍርድ አገልግሎት
በመሰረት አዋጅን ከለሳ-አብበን ታክልተ ዓመት ምድሮና ዓዋሳ ከደ ከይጠናን እየ፡ ለዚያ
ዓቶምና ወራርን ወገኖች ከመግከ እንከለው ጥሩ እኔ ከባበር በይከናል ወርሃ ፍርድናን
ሁዘጋኝን ከተደክና አገልጻ ግድሮትን እየ፡ ከደ ጽሑፍን ህጻዊን ለለዘገበለለ ባርያ ወይ
ገብ ከኩነት ምክንያት የለን፡ ስብ ታሳሳ ዓመት ከጋዢ እንከለው ወላ እኔቱ
አይተኩፍለን፡ እቶም ነው ከዚ ከወቃ ተጋድልትን ወርሃይን መለኪ ዘመኑም በኩልል
ርሃ-ቍ ከይከናል፡

እኔ ከገም ዓንደብርሃን እብ ይምበ ምንከለል ሆለ ዓይ ደኩር ቤንበረታት አውራጅዎን
የይማኖታውን ተፈላይት መንግስት እርተሮ ስልጣን የምንዋከ በጥቀመል መሬ እየ
ደብል፡ እኔ ደርጋ እርባና ዓመት እብ ሁዝባዊ ግንባር ተቋለስ እብዚ ደጂ በይኩ ፍርድ
አድነት፣ ዓንዳት፣ ተወካይነት ቤኩነ ከልኩ ተምህርቱ ሰአየን ለሚኖን አይፈልጥን፡
ዓንደብርሃን ለዚያ እርባና ዓመት ከም አገል ከይኑ እኔ በተፈላለየ በታት ስራቱ ከምኩ
አዲ ሆለው ሆለ እብ ሁዝባ እሁ ስማዊ ምኞልያት የከለፍ-ከተፍ መምርሃ ተዋሂጻው
እንተኩይኑን ስራዕላን እንተደክ ከይኑ የዚ አዲ ይጠበና፡ አዲ ጥሩ ይኤከል ዓገባ
ንወልቃዊ ልብከታት ከተባል በይምኩር አጥያት ከይተማበር፤ በዘገበዕኩ ተኩረስኩ
እብ መንገዶ አቋ ይቋሉ፡

ዓመት ታክፍና!!

ገርማይ የሙኑ

tzinaat@gmail.com